

БӨЛІМ: ҚАЗАҚ ТІЛІ

Қыстырма сөз

ЖАРИЯЛАНДЫ
19.04.2019СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/55946/>

АННОТАЦИЯ / АҢДАТПА

Пәні:қазақ тілі

Күні:

Сабақтың тақырыбы:Қыстырма сөз.**Сабақтың мақсаты:** а) білімділігі;

Оқушыларға қыстырма сөз туралы түсінік беру. Сөйлем ішінен қыстырма сөздерді таба білуге үйрету.

ә) дамытушылығы;

Баланың логикалық ойлау қабілетін жаттығулар орындау арқылы дамыту. Шығармашылық қабілетін,байқағыштық қабілеттерін,сөздік қорларын дамыту.

б) тәрбиелігі;

Ұқыптылыққа, тиянақтылыққа, ұйымшылдыққа тәрбиелеу.

Сабақтың типі: Аралас сабақ.**Сабақтың әдісі:** Сұрақ-жауап,тірек сызба,топпен жұмыс,логикалық тапсырмалар.**Сабақтың құрал-жабдықтары, көрнекілігі:****Сабақтың түрі:** Дәстүрлі емес сабақ**Сабақтың барысы:**

I Кіріспе бөлім: а) Ұйымдастыру кезеңі; (Сәлемдесу)

Хормен: Жақсы оқып сабақты

Әдеп сақтау сәніміз.

Сәлем бердік сіздерге

Бас иіп бүгін бәріміз.

ә) Психологиялық дайындық;

б) Сабақтың топтық сайыс түрінде өтетінін хабарлау;

Дәптермен жұмыс.

Көркем жазу. Қатты, сабырлы.

III Оқулықпен жұмыс

57-жаттығу: Сөйлемдерді оқы.

-Қарамен жазылған сөздер сөйлеміге қандай мағына үстеп тұр?

-Сөйлемдерді қарамен жазылған сөздерсіз айтып көр.

-Не байқадың? Олар сөйлем мүшесі бола ала ма?

Ереже шығару:

*Сөйлемдегі ойға сөйлеушінің қалай қарайтынын білдіретін, бірақ өздері сөйлем мүшесі болмайтын сөздер бар. Ондай сөздерді **қыстырма** сөздер деп атайды: **Мүмкін**, ол бүгін келіп қалар. **Оның ойынша**, сара-ақылды қыз.*

Шығармашылық тапсырма:

Көп нүктенің орнына тиісті қыстырма сөзді тауып қойып, оны тыныс белгісімен толықтырып жазу.

Біз, **шынында**, байқамай қалыппыз.

Меніңше, Сара мәреге бірінші боп жетеді.

Мұражайға, **сірә**, ертең барармыз.

Бәсе, өзім де осылай болар деп ойлап едім

Сірә сөзіне фонетикалық талдау жаса.

--	--

Төмендегі кесте арқылы қыстырма сөз туралы түсінік беруге болады:

Мағынасы	Мысалдар:
Кісінің көңіл күйін, сезімін білдіреді.	Биыл, несін айтасың , егіннің шығымы өте жақсы.
Сенуді немесе жорамалдауды білдіреді	Әрине , еңбексіз ер де, жер де көгермейді Мүмкін , ол бүгін келіп қалар.
Айтылған ойға айтушының көзқарасын білдіреді т.б.	Меніңше , ол — өте жақсы адам. Қарттардың айтуына қарағанда , биыл қыс қатты болады.

58-жаттығу: ауызша орындалады.

59-жаттығу: Сөйлемдерді көшіріп жаз. Қыстырма сөздердің астын сыз. Олардың сөйлемге қандай мағына үстеп тұрғанын келесі беттегі сызбаның көмегімен түсіндір.

Әрине, еңбексіз ер де, жер де көгермейді. Биыл, **несін айтасың**, егіннің шығымы өте жақсы! Егіс биыл, **біздің бақытымызға қарай**, тамаша жеңіспен аяқталды. Қазақстан қазір, **қысқасы**, дүние жүзі түгел таныған ел болды. **Меніңше**, бұл-өте мықты адам.

Сергіту сәті:

«Сәйкестендір» ойыны.

1. Демек,

кітапханаға таңертең барамыз

ғой.

2. Болашақта мен ғарышкер болармын,

3. Сен, әуелі,

4. Айтпақшы,

жатырмын.

5. Бүгін жаңбыр жауады — ау,

бәлкім.

есебіңді шығар.

мен ертең жол жүргелі

шамасы.

III Қорытынды бөлім: Жаңа сабақты бекіту.

Пысықтау сұрақтарын беру.

— Қыстырма сөз дегеніміз не?

— Қыстырма сөз сөйлемнің қай жерінде келеді?

— Қыстырма сөзді алып тастаса сөйлемнің мағынасы өзгере ме?

(мысал келтір)

IV Үйге тапсырма беру: Ереже жаттау, 60-жаттығу.

V Оқушылар білімін бағалау: мадақтау.

Пәні: қазақ тілі

Күні:

Сабақтың тақырыбы: Қыстырма сөз.

Сабақтың мақсаты: а) білімділігі;

Оқушыларға қыстырма сөз туралы түсінік беру. Сөйлем ішінен

қыстырма сөздерді таба білуге үйрету.

ә) дамытушылығы;

Баланың логикалық ойлау қабілетін жаттығулар орындау арқылы

дамыту. Шығармашылық қабілетін, байқағыштық қабілеттерін, сөздік

қорларын дамыту.

б) тәрбиелігі;

Ұқыптылыққа, тиянақтылыққа, ұйымшылдыққа тәрбиелеу.

Сабақтың типі: Аралас сабақ.

Сабақтың әдісі: Сұрақ-жауап, тірек сызба, топпен жұмыс, логикалық тапсырмалар.

Сабақтың құрал-жабдықтары, көрнекілігі:

Сабақтың түрі: Дәстүрлі емес сабақ

Сабақтың барысы:

I Кіріспе бөлім: а) Ұйымдастыру кезеңі; (Сәлемдесу)

Хормен: Жақсы оқып сабақты

Әдеп сақтау сәніміз.

Сәлем бердік сіздерге

Бас иіп бүгін бәріміз.

ә) Психологиялық дайындық;

б) Сабақтың топтық сайыс түрінде өтетінін хабарлау;

Дәптермен жұмыс.

Көркем жазу. Қатты, сабырлы.

III Оқулықпен жұмыс

57-жаттығу: Сөйлемдерді оқы.

-Қарамен жазылған сөздер сөйлеміге қандай мағына үстеп тұр?

-Сөйлемдерді қарамен жазылған сөздерсіз айтып көр.

-Не байқадың? Олар сөйлем мүшесі бола ала ма?

Ереже шығару:

Сөйлемдегі ойға сөйлеушінің қалай қарайтынын білдіретін, бірақ өздері сөйлем мүшесі болмайтын сөздер бар. Ондай сөздерді **қыстырма** сөздер деп атайды: **Мүмкін**, ол бүгін келіп қалар. **Оның ойынша**, сара-ақылды қыз.

Шығармашылық тапсырма:

Көп нүктенің орнына тиісті қыстырма сөзді тауып қойып, оны тыныс белгісімен

толықтырып жазу.

Біз, **шынында**, байқамай қалыппыз.

Меніңше, Сара мәреге бірінші боп жетеді.

Мұражайға, **сірә**, ертең барармыз.

Бәсе, өзім де осылай болар деп ойлап едім

Сірә сөзіне фонетикалық талдау жаса.

Төмендегі кесте арқылы қыстырма сөз туралы түсінік беруге болады:

Мағынасы	Мысалдар:
Кісінің көңіл күйін, сезімін білдіреді.	Биыл, несін айтасың , егіннің шығымы өте жақсы.
Сенуді немесе жорамалдауды білдіреді	Әрине , еңбексіз ер де, жер де көгермейді Мүмкін , ол бүгін келіп қалар.
Айтылған ойға айтушының көзқарасын білдіреді т.б.	Меніңше , ол — өте жақсы адам. Қарттардың айтуына қарағанда , биыл қыс қатты болады.

58-жаттығу: ауызша орындалады.

59-жаттығу: Сөйлемдерді көшіріп жаз. Қыстырма сөздердің астын сыз. Олардың сөйлемге қандай мағына үстеп тұрғанын келесі беттегі сызбаның көмегімен түсіндір.

Әрине, еңбексіз ер де, жер де көгермейді. Биыл, **несің айтасың,** егіннің шығымы өте жақсы! Егіс биыл, **біздің бақытымызға қарай,** тамаша жеңіспен аяқталды. Қазақстан қазір, **қысқасы,** дүние жүзі түгел таныған ел болды. **Меніңше,** бұл-өте мықты адам.

Сергіту сәті:

«Сәйкестендір» ойыны.

1. Демек, ғой.	кітапханаға таңертең барамыз
2. Болашақта мен ғарышкер болармын,	бәлкім.
3. Сен, әуелі,	есебіңді шығар.
4. Айтпақшы, жатырмын.	мен ертең жол жүргелі
5. Бүгін жаңбыр жауады — ау,	шамасы.

III Қорытынды бөлім: Жаңа сабақты бекіту.

Пысықтау сұрақтарын беру.

— Қыстырма сөз дегеніміз не?

— Қыстырма сөз сөйлемнің қай жерінде келеді?

— Қыстырма сөзді алып тастаса сөйлемнің мағынасы өзгере ме?

(мысал келтір)

IV Үйге тапсырма беру: Ереже жаттау, 60-жаттығу.

V Оқушылар білімін бағалау: мадақтау.

Пәні:қазақ тілі

Күні:

Сабақтың тақырыбы:Қыстырма сөз.

Сабақтың мақсаты: а) білімділігі;

Оқушыларға қыстырма сөз туралы түсінік беру. Сөйлем ішінен қыстырма сөздерді таба білуге үйрету.

ә) дамытушылығы;

Баланың логикалық ойлау қабілетін жаттығулар орындау арқылы дамыту. Шығармашылық қабілетін,байқағыштық қабілеттерін,сөздік қорларын дамыту.

б) тәрбиелігі;

Ұқыптылыққа, тиянақтылыққа, ұйымшылдыққа тәрбиелеу.

Сабақтың типі: Аралас сабақ.

Сабақтың әдісі: Сұрақ-жауап,тірек сызба,топпен жұмыс,логикалық тапсырмалар.

Сабақтың құрал-жабдықтары, көрнекілігі:

Сабақтың түрі: Дәстүрлі емес сабақ

Сабақтың барысы:

I Кіріспе бөлім: а) Ұйымдастыру кезеңі; (Сәлемдесу)

Хормен: Жақсы оқып сабақты

Әдеп сақтау сәніміз.

Сәлем бердік сіздерге

Бас иіп бүгін бәріміз.

ә) Психологиялық дайындық;

б) Сабақтың топтық сайыс түрінде өтетінін хабарлау;

Дәптермен жұмыс.**Көркем жазу.** Қатты, сабырлы.**III Оқулықпен жұмыс****57-жаттығу:** Сөйлемдерді оқы.

-Қарамен жазылған сөздер сөйлеміге қандай мағына үстеп тұр?

-Сөйлемдерді қарамен жазылған сөздерсіз айтып көр.

-Не байқадың? Олар сөйлем мүшесі бола ала ма?

Ереже шығару:

Сөйлемдегі ойға сөйлеушінің қалай қарайтынын білдіретін, бірақ өздері сөйлем мүшесі болмайтын сөздер бар. Ондай сөздерді **қыстырма** сөздер деп атайды: **Мүмкін**, ол бүгін келіп қалар. **Оның ойынша**, сара-ақылды қыз.

Шығармашылық тапсырма:

Көп нүктенің орнына тиісті қыстырма сөзді тауып қойып, оны тыныс белгісімен толықтырып жазу.

Біз, **шынында**, байқамай қалыппыз.**Меніңше**, Сара мәреге бірінші боп жетеді.Мұражайға, **сірә**, ертең барармыз.**Бәсе**, өзім де осылай болар деп ойлап едім**Сірә** сөзіне фонетикалық талдау жаса.

Төмендегі кесте арқылы қыстырма сөз туралы түсінік беруге болады:

Мағынасы	Мысалдар:
Кісінің көңіл күйін, сезімін білдіреді.	Биыл, несін айтасың , егіннің шығымы өте жақсы.
Сенуді немесе жорамалдауды білдіреді	Әрине , еңбексіз ер де, жер де көгермейді Мүмкін , ол бүгін келіп қалар.
Айтылған ойға айтушының көзқарасын білдіреді т.б.	Меніңше , ол — өте жақсы адам. Қарттардың айтуына қарағанда , биыл қыс қатты болады.

58-жаттығу: ауызша орындалады.

59-жаттығу: Сөйлемдерді көшіріп жаз. Қыстырма сөздердің астын сыз. Олардың сөйлемге қандай мағына үстеп тұрғанын келесі беттегі сызбаның көмегімен түсіндір.

Әрине, еңбексіз ер де, жер де көгермейді. Биыл, **несің айтасың**, егіннің шығымы өте жақсы! Егіс биыл, **біздің бақытымызға қарай**, тамаша жеңіспен аяқталды. Қазақстан қазір, **қысқасы**, дүние жүзі түгел таныған ел болды. **Меніңше**, бұл-өте мықты адам.

Сергіту сәті:

«Сәйкестендір» ойыны.

1. Демек, ғой.	кітапханаға таңертең барамыз
2. Болашақта мен ғарышкер болармын,	бәлкім.
3. Сен, әуелі,	есебіңді шығар.
4. Айтпақшы, жатырмын.	мен ертең жол жүргелі
5. Бүгін жаңбыр жауады — ау,	шамасы.

III Қорытынды бөлім: Жаңа сабақты бекіту.

Пысықтау сұрақтарын беру.

— Қыстырма сөз дегеніміз не?

— Қыстырма сөз сөйлемнің қай жерінде келеді?

— Қыстырма сөзді алып тастаса сөйлемнің мағынасы өзгере ме?

(мысал келтір)

IV Үйге тапсырма беру: Ереже жаттау, 60-жаттығу.

V Оқушылар білімін бағалау: мадақтау.

Пәні: қазақ тілі

Күні:

Сабақтың тақырыбы: Қыстырма сөз.

Сабақтың мақсаты: а) білімділігі;

Оқушыларға қыстырма сөз туралы түсінік беру. Сөйлем ішінен қыстырма сөздерді таба білуге үйрету.

ә) дамытушылығы;

Баланың логикалық ойлау қабілетін жаттығулар орындау арқылы дамыту. Шығармашылық қабілетін, байқағыштық қабілеттерін, сөздік қорларын дамыту.

б) тәрбиелігі;

Ұқыптылыққа, тиянақтылыққа, ұйымшылдыққа тәрбиелеу.

Сабақтың типі: Аралас сабақ.

Сабақтың әдісі: Сұрақ-жауап, тірек сызба, топпен жұмыс, логикалық

тапсырмалар.

Сабақтың құрал-жабдықтары, көрнекілігі:

Сабақтың түрі: Дәстүрлі емес сабақ

Сабақтың барысы:

I Кіріспе бөлім: а) Ұйымдастыру кезеңі; (Сәлемдесу)

Хормен: Жақсы оқып сабақты

Әдеп сақтау сәніміз.

Сәлем бердік сіздерге

Бас иіп бүгін бәріміз.

ә) Психологиялық дайындық;

б) Сабақтың топтық сайыс түрінде өтетінін хабарлау;

Дәптермен жұмыс.

Көркем жазу. Қатты, сабырлы.

III Оқулықпен жұмыс

57-жаттығу: Сөйлемдерді оқы.

-Қарамен жазылған сөздер сөйлеміге қандай мағына үстеп тұр?

-Сөйлемдерді қарамен жазылған сөздерсіз айтып көр.

-Не байқадың? Олар сөйлем мүшесі бола ала ма?

Ереже шығару:

*Сөйлемдегі ойға сөйлеушінің қалай қарайтынын білдіретін, бірақ өздері сөйлем мүшесі болмайтын сөздер бар. Ондай сөздерді **қыстырма** сөздер деп атайды: **Мүмкін**, ол бүгін келіп қалар. **Оның ойынша**, сара-ақылды қыз.*

Шығармашылық тапсырма:

Көп нүктенің орнына тиісті қыстырма сөзді тауып қойып, оны тыныс белгісімен толықтырып жазу.

Біз, **шынында**, байқамай қалыппыз.

Меніңше, Сара мәреге бірінші боп жетеді.

Мұражайға, **сірә**, ертең барармыз.

Бәсе, өзім де осылай болар деп ойлап едім

Сірә сөзіне фонетикалық талдау жаса.

--	--

Төмендегі кесте арқылы қыстырма сөз туралы түсінік беруге болады:

Мағынасы	Мысалдар:
Кісінің көңіл күйін, сезімін білдіреді.	Биыл, несін айтасың , егіннің шығымы өте жақсы.
Сенуді немесе жорамалдауды білдіреді	Әрине , еңбексіз ер де, жер де көгермейді Мүмкін , ол бүгін келіп қалар.
Айтылған ойға айтушының көзқарасын білдіреді т.б.	Меніңше , ол — өте жақсы адам. Қарттардың айтуына қарағанда , биыл қыс қатты болады.

58-жаттығу: ауызша орындалады.

59-жаттығу: Сөйлемдерді көшіріп жаз. Қыстырма сөздердің астын сыз. Олардың сөйлемге қандай мағына үстеп тұрғанын келесі беттегі сызбаның көмегімен түсіндір.

Әрине, еңбексіз ер де, жер де көгермейді. Биыл, **несін айтасың**, егіннің шығымы өте

жақсы! Егіс биыл, **біздің бақытымызға қарай**, тамаша жеңіспен аяқталды. Қазақстан қазір, **қысқасы**, дүние жүзі түгел таныған ел болды. **Меніңше**, бұл-өте мықты адам.

Сергіту сәті:

«Сәйкестендір» ойыны.

1. Демек, ғой.	кітапханаға таңертең барамыз
2. Болашақта мен ғарышкер болармын,	бәлкім.
3. Сен, әуелі,	есебіңді шығар.
4. Айтпақшы, жатырмын.	мен ертең жол жүргелі
5. Бүгін жаңбыр жауады — ау,	шамасы.

III Қорытынды бөлім: Жаңа сабақты бекіту.

Пысықтау сұрақтарын беру.

— Қыстырма сөз дегеніміз не?

— Қыстырма сөз сөйлемнің қай жерінде келеді?

— Қыстырма сөзді алып тастаса сөйлемнің мағынасы өзгере ме?

(мысал келтір)

IV Үйге тапсырма беру: Ереже жаттау, 60-жаттығу.

V Оқушылар білімін бағалау: мадақтау.

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz Ақпараттық-танымдық білім порталы**. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.